

Predlozi projekata za izmene i dopune u Zakonu o narodnim školama

koje je izradio Glavni odbor Jugoslovenskog učiteljskog udruženja na sednicama održanim 19 i 20 aprila 1933 godine u Beogradu

Projekat

izmena i dopuna u Zakonu o narodnim školama o postavljanju i premeštanju učitelja

Čl. 1. Nastavnik narodne škole koji služi kao stalni učitelj u mestu dobivenom stečajem, nepokretan je osim u slučajevima koje predviđa ovaj zakon.

Nepokretna nastavna lica moraju biti samo ona, koja su položila državni stručni ispit, koja su stalna u državnoj službi i dobila stečajem sistematizovano stalno mesto službovanja.

Pokretna su sva ona lica, koja su postavljena na mestima sistematizovana za privremene učitelje, ili koja su na školama prebrojna, ili su privremeno postavljena na mestima, za koje nemaju po Zakonu prava.

Čl. 2. Nepokretna nastavna lica stečajem utvrđena u mestu sistematizovanom za stalnog učitelja, mogu se premestiti u drugo mesto samo u ovim slučajevima:

1) Po vlastitoj molbi podnesenoj na osnovu raspisanog stečaja;

2) Po službenoj potrebi u prva dva meseca školske godine i to samo kad se u školi odeljenje zatvori zbog nedovoljnog broja dece, za školu obavezne, pa i u ovom slučaju samo onda, ako u tom mestu nema pokretne nastavnice, koje se u prvom redu premeštaju;

3) Ako dobije ocenu »Rđav«;

4) Ako bude disciplinski osuđen na premeštanje po kazni;

5) Ako dva učiteljska lica zamole za razmenu mesta i to sa opravdanim važnim razlozima.

U slučajevima tačke 2 ovog člana premešta se ono lice, koje je najmlađe po godinama službe. Ako u tome mestu nastane potreba učiteljskog lica u toku tekuće godine ili u početku naredne, onda ono stalno lice, koje je bilo premešteno, ima pravo, da se vrati.

Naknada putnih i selidbenih troškova daje se jedino u slučaju premeštaja po drugoj tački ovog člana i izuzetno po tački 4 ako ovako odredi disciplinski sud.

Čl. 3. I pokretna lica u mestu sistematizovanom za privremeno učitelja nepokretna su u toku školske godine, izuzev slučajeva označenih u ovom Zakonu.

Banska uprava na predlog sreskog školskog nadzornika može u toku školske godine na osnovu paragrafa 117-12 Zakona o narodnim školama privremeno dodeljivati nameštenog učitelja na školu gde je potreba:

a) Ako bude prebrojan.

b) Ako traži potreba službe, da bude dodeljen na koje drugo mesto službovanja u sreću. Ovo važi naročito za slučajeve zamenjivanja na nepodeljenim školama.

Iz istih razloga može banska uprava u smislu paragrafa 122-3 Zakona o narodnim školama privremeno dodeljivati privremeno nameštenog nastavnika u toku školske godine iz jednog sreza u drugi u istoj banovini.

O svim takvim dodeljivanjima obavestava se odmah i Ministarstvo prosvete. Svi dodeljeni učitelji ostaju u osoblju škole za koju su postavljeni stečajem od banske uprave, dok ih banska uprava ne premesti po molbi u drugo mesto.

Čl. 4. Učitelje sa stalnim mestom službovanja može po čl. 2-2 privremeno dodeljivati na druge škole banska uprava, i to u smislu paragrafa 122-3 Zakona o narodnim školama. O svim takvim dodeljivanjima obavestava se odmah Ministarstvo prosvete. Svi dodeljeni učitelji ostaju u osoblju škole za koju su postavljeni od Ministarstva prosvete dok ih Ministarstvo ne premešta po molbi u drugo mesto.

Čl. 5. Svaki učitelj sa stalnim ili privremenim mestom službovanja koji bude u jednoj školi prebrojan, mora odmah podneti molbu za premeštanje u stečajem raspisano mesto službovanja, na koje ima po zakonu pravo.

Učitelj, koji se nalazi u mestu službovanja, na koje nema po Zakonu prava, mora na zaključku školske godine podneti molbu za mesto službovanja, na koje ima po Zakonu pravo.

Ako u navedenim slučajevima učitelji ne podnesu molbe, može ih nadležna vlast predložiti sama za premeštanje i taj premeštanje smatra se kao premeštanje po vlastitoj molbi.

Čl. 6. Svi učitelji koji su premešteni po potrebi službe imaju pravo na naknadu putnih i selidbenih troškova.

Čl. 7. Učiteljska mesta koja su privremeno popunjena u smislu propisa ovog Zakona i koja su uz to trajno upražnjena za stečajno i komisijско popunjavanje sa pokretnim ili nepokretnim licima, imaju se staviti u naredni stečaj.

Čl. 8. Školske uprave i učitelje nameštaju i premeštaju na stalna mesta službovanja Ministarstvo prosvete. Na privremena mesta službovanja postavlja i premešta učitelje banska uprava. Privremena dodeljivanja u toku godine vrše banske uprave na predlog sreskog školskog nadzornika.

Sva postavljenja, premeštaji, dodeljivanja moraju biti izvedena sa odredbama ovog Zakona.

Čl. 9. Na svakoj školi mesta službovanja sistematizovana su. Pored stalnog mesta upravitelja škole mora biti tačno određen broj nastavnih lica sa stalnim mestom službovanja na školi i to broj mesta za učitelje i učiteljice napose.

Tako isto moraju biti sistematizovana mesta za veroučitelja, zabavilje i učiteljice ručnog rada kao i druga mesta koja su na školi potrebna.

Kod svakog sistematizovanog mesta moraju biti određene pripadnosti u naturi na koje ima pravo nastavnik koji dođe na ovo sistematizovano mesto.

Isti postupak potreban je kod sistematizacije novog mesta službovanja.

Sistematizaciju mesta na pojedinim školama određuju banske uprave i obavestavaju o tome Ministarstvo prosvete.

U svima školama moraju se sistematizovati stalna mesta za upravitelje škole i to u muškim za učitelje, a u ženskim za učiteljice, a u mešovitim školama za učitelje ili učiteljice.

U muškim školama moraju se sistematizovati stalna i privremena mesta službovanja za učitelje, u ženskim za učiteljice, a u mešovitim školama moraju biti sistematizovana pored upraviteljskog mesta još mesta za nastavnike i to pola za učitelje a pola za učiteljice.

U nepodeljenim školama sistematiziraju se jedino stalna mesta za upravitelje. U školama sa dva odeljenja oba mesta su stalna.

U školama sa tri odeljenja i četiri ili sa paralelnim odeljenjima dva mesta su stalna a jedno privremeno. U školama sa pet do osam odeljenja ili sa paralelnim odeljenjima moraju biti uvek dva privremena mesta. Od 9 do 12 odeljenja tri privremena mesta službovanja, a od 13 dalje sa 4 privremena službovanja.

Čl. 10. Učitelji se postavljaju na stalna i privremena mesta službovanja:

a) privremeno u mestu službovanja,

b) stalno u mestu službovanja.

Gde god je moguće, učitelji koji prvi put stupaju u službu, određivače se u prvoj godini službe, a učiteljice za prve dve godine službe na rad u škole sa najmanje tri nastavnika.

Učitelji posle te jedne godine, a učiteljice posle te dve godine, premeštaju se obavezno u manje seoske škole.

Varošice mogu dobiti nastavnici sa najmanje 5, varoši sa najmanje 8, varoši sa punom srednjom ili stručnom školom sa najmanje 10, a varoši s fakultetom sa najmanje 12 godina uspešne učiteljske službe.

U školama sa manjinskim nastavnim jezikom mogu se po potrebi za učitelje postaviti i lica bez ovih uslova.

Isto tako mogu se prema potrebi sa manje godina službe privremeno postavljati u varošicama i varošima oni učitelji, koji imaju pored opštih školskih kvalifikacija i neko naročito stručno osposobljenje (svršili su na pr. kurs za ručni rad, gimnastiku, muziku i slično) ako su potrebni za nastavu tih predmeta u školi i ako nema molilaca sa propisnim brojem godina službe.

Čl. 11. Školski upravitelj ili njegov zamjenik moraju odmah javiti sreskom školskom nadzorniku svako mesto službovanja koje bude u školi upražnjeno. Ova prijava mora imati sve podatke po čl. 9 i ostale podatke, koji su u vezi sa postavljenjem upražnjenih mesta na nepodeljenim školama. On vodi računa za zamenjivanje na upražnjenim mestima i podnosi predloge banskoj upravi ako sam ne može urediti redovnu nastavu.

Javiti mora i stalno upražnjena mesta za koja treba raspisati stečaj. Prijava mora imati sve uslove za službovanje po čl. 9 i druge uslove koji su u vezi sa postavljenjem u pojedinim mestima.

Čl. 12. Banska uprava objavljuje od 1 do 5 svakog meseca u »Službenim novinama« i »Službenom listu« svoje banovine sva upražnjena mesta sa navodom svih uslova i podataka iz čl. 9 koji su potrebni za postavljanje na određeno mesto službovanja. U stečaju potrebno je navesti uslove koji dođu u obzir za rad van škole po čl. 14 tač. 5, naročito o potrebama po §§ 153-157 Zakona o narodnim školama.

Rok za podnošenje molbi određuje se na mesec dana.

U stečaju mora da bude navedeno sresko načelstvo pod čijom je upravom upražnjeno mesto.

Čl. 13. Na objavljeni stečaj u jednoj banovini može se javiti svaki nastavnik iz Kraljevine Jugoslavije koji na to ima pravo i potrebne kvalifikacije po ovom Zakonu i uslovima raspisanog stečaja.

Na svakij raspis stečaja može se nastavnik javiti najviše na tri upražnjena mesta u celoj državi.

Čl. 14. Prvenstvo na raspisano mesto imaju ona učiteljska lica, koja po svojim svojstvima imaju jače pravo. Prvenstvo se daje svojstvima navedenim u ovom članu. Najjače pravo ima svojstvo označeno na prvom mestu, a za njim postepeno dolaze ostala svojstva redom kako su ovde navedena:

1) Uspeh u školi: — koji imaju više i boljih ocena nastavnog rada.

2) Uspešan rad u seoskim školama u nepodeljenim odeljenjima i težim mestima koje na predlog banskih uprava odredi Ministarstvo prosvete.

3) Porođične potrebe, koje učiteljska lica imaju radi školovanja dece.

4) Vreme službovanja: koja učiteljska lica u jednake prednje uslove duže službuju, naročito duže službovanje u istom mestu.

5) Uspešan rad na narodnom prosvetivanju, širenju pismenosti, organizovanju kulturnih ustanova, organizovanju i pomaganju zemljoradničkih zadruga, čuvanju narodnog zdravlja, suzbijanju alkoholizma, rad na školskoj književnosti.

Za vanškolski rad učitelja merodavni su jedino zvanično ustanovljeni podaci, koje priključni sreski školski nadzornik i odeljenje za narodno prosvetivanje banske uprave.

Zbog eventualnog poučavanja u veri u mestima, gde nema veroučitelja nastojavaće se da, pod inače jednakim uslovima, učiteljsko lice ima biti one vere, kojoj pripada većina učenika.

Čl. 15. U mestima koja su sistematizovana za učiteljice mogu biti postavljene učiteljice privremeno samo ako nema kvalifikovanih učitelja molioaca.

Stalni učitelji mogu biti postavljeni na privremeno mesto službovanja jedino u slučajevima ako nema ni jednog molioaca sa kvalifikacijom privremenog učitelja.

Svi navedeni ne mogu biti u ovim mestima stalno namešteni i moraju se ova mesta ponovo stečajem raspisati.

Čl. 16. U stečaju moraju biti mesta školskih upravitelja navedena napose.

Upravitelje postavlja Ministar prosvete na osnovi konačnog predloga centralne komisije za raspored. Postavljanje stalnog upravitelja škole mora biti označeno napose u dekretu o nameštenju.

Privremeno postavljenje upravitelja po § 113-3 Zakona o nar. školama ne daje zakonskog prava za postavljanje stalnog upravitelja škole.

U slučaju proširenja škole ne gubi stalno namešteni upravitelj svoj položaj. Gubi ga jedino kao posledicu disciplinske kazne na osnovu presude disciplinskog suda ili ako sam zamoli za stalno učiteljsko mesto.

Čl. 17. Na stečaj za stalno mesto službovanja mogu se javiti učiteljska lica narodnih škola koja imaju najmanje tri godine uspešne učiteljske službe, koji su položili državni ispit i imaju stalnost u državnoj službi.

Nemaju prava javljati se na stečaj učitelji:

1) Kojim prosečna ocena nastavnog rada poslednje tri godine nema prosečno dobar (3) uspeh, ili su u poslednjoj školskoj godini ocenjeni rđavom (2) ocenom;

2) Koji još nisu u mestu dobivenom stečajem proveli najmanje dve godine, izuzevši slučaj braka između učiteljskih lica i zdravstvenih razloga utvrđenih na osnovu komisijскоg predloga.

Čl. 18. Molbe za raspisana mesta stečajem, predaju učitelji koji nisu postavljeni, neposredno kod nadzornika u čijem sreću se nalazi upražnjeno mesto službovanja, a ostali učitelji podnose molbu redovnim putem.

Upravitelji moraju opremiti molbu svojim mišljenjem i u toku 3 dana dostaviti ih svome nadzorniku koji ih istovremeno sa svojim mišljenjem pošalje u toku 3 dana nadzorniku onog sreza u kojem se nalazi stečajem raspisano mesto službovanja. Ako traži molilac premeštanje iz jedne banovine u drugu, mora nadzornik u tom slučaju poslati molbu preko banske uprave da i ona dostavi svoje mišljenje i pošalje molbu u toku 3 dana nadzorniku sreza u kojem se nalazi stečajem raspisano mesto.

Čl. 19. Osam dana posle završenog roka za podnošenje molbi prema stečaju sastaviće nadzornik sreza, u kojem se nalaze raspisana upražnjena mesta tabelu, u kojoj mora da budu personalni podaci, uspeh u nastavi, poznavanje jezika, ostale vrednosti, tok službovanja i svi ostali podaci, koji dolaze po Zakonu u obzir za postavljanje na upražnjeno, stečajem raspisano mesto. Sve ove podatke opremljene sa vlastitim predlogom i svima molbama šalje se banskoj upravi u kojoj se nalaze stečajem raspisana mesta službovanja, koja preda molbe komisiji za raspored.

Čl. 20. Banovinska komisija za raspored učitelja postavlja učitelje na privremena mesta službovanja i podnosi Ministarstvu prosvete predlog za nameštenje učitelja na stalnim mestima službovanja. Članovi banovinske komisije za raspored učitelja kod svake banovinske prosvetne uprave su ovi:

a) Pomoćnik bana ili njegov zamjenik kao predsednik.

b) Načelnik prosvetnog odeljenja banske uprave.

c) Šef personalnog odeljenja banske uprave za osnovnu nastavu.

č) Jedan učitelj u izboru sreskog nastavničkog veća iz sedišta banovine.

d) Učiteljica po izboru sreskog nastavničkog veća iz sedišta banovine.

Komisija radi u mestu, gde je sedište banske prosvetne uprave; sastaje se na poziv predsednika po potrebi mesečno na sednice, a rešava većinom glasova. Mandat izabranih članova traje godinu dana.

Čl. 21. Glavna komisija za raspored učitelja u Ministarstvu prosvete postavlja po predlogu banske uprave učitelje na stalna mesta službovanja.

Članovi Glavne komisije su ovi:

a) Načelnik odeljenja za Osnovnu nastavu i narodno prosvetivanje kao predsednik;

b) Šef personalnog oteka odeljenja osnovne nastave Ministarstva prosvete.

Po izboru zajedničkog nastavničkog veća (sva tri šk. sreza) za grad Beograd ulaze u ovu komisiju i po jedan učitelj i jedna učiteljica narodne škole.

Čl. 22. Kad se na neko privremeno mesto javi samo jedan učitelj, onda postavi banovinska komisija njega, ako ima potrebne kvalifikacije. Kad ima više molilaca, komisija postavi za svako upražnjeno mesto onoga, koji ima najjače kvalifikacije.

Za stalno mesto službovanja izabere banovinska komisija iz tabele trojicu molilaca koji imaju po raspisu najjače kvalifikacije te podnese Glavnoj komisiji predlog iz kojega izabere ova komisija jednoga. Banska uprava mora najkasnije u toku 15 dana posle zaključka raspisa dostaviti predloge sa svim ostalim spiskovima Ministarstvu prosvete.

Glavna komisija za raspored učitelja može, ako se banovinska komisija nije držala propisa ovoga Zakona, promeniti predlog banovinske komisije za pojedina mesta. Za svaki slučaj promene ima navesti razloge zašto je učinila.

Gde ima više upražnjenih učiteljskih mesta predlaže komisija za svako mesto propisan broj učiteljskih lica.

Na istoj školi mogu se postaviti u rod-binskom odnosu najviše dva nastavna lica.

Čl. 23. Banske uprave imaju izvestiti Ministarstvu prosvete o svim popunjavanjima na privremena mesta koja su izvršile na osnovu ovoga Zakona.

Čl. 24. Na osnovi predloga Glavne komisije donosi konačnu odluku o postavljanju na stalna mesta službovanja Ministar prosvete, kojom odlukom postavlja na upražnjeno mesto jednog od predloženih učiteljskih lica.

Postavljanje na stalno mesto službovanja vrši se kraljevskim ukazom u smislu čl. 103 Zakona o činovnicima.

Čl. 25. Raspisivanje stečaja za upražnjena mesta, podnošenje molbi i rad banovinske komisije ima biti gotov u roku od 2 meseca, a rad Glavne komisije i Ministarstva prosvete za mesec dana.

U toku 8 dana od ovog termina mora biti obnarodovan raspored u »Službenim novinama« i u »Službenom listu« banovine koja je raspisala stečaj.

Čl. 26. Molilac koji je dobio mesto mora dobiti odmah posle obnarodovanja u »Službenim novinama« dekret o postavljenju.

U dekretu koji izdaje vlast, koja je izvršila postavljanje mora da bude navedeno pored svih potrebnih podataka, objava, raspisa i postavljanja u »Službenim novinama«, sistematizovano mesto na koje je molilac stečajem postavljen, i sve pripadnosti u naturi koje su povezane sa ovim mestom službovanja.

Čl. 27. Svi nastavnici, koji dobiju stečajem stalno mesto, moraju se seliti na novo mesto službovanja između 15 jula i 15 avgusta. Ranije se mogu seliti samo ako je u dekretu naročito naveden rok kada mora primiti dužnost.

Privremena mesta službovanja moraju biti zauzeta u roku koji je naveden u dekretu.

Čl. 28. Učitelje, koji po svršenim stečajnim razmeštajima ostanu bez mesta banska komisija za raspored učitelja raspoređuje na mesta na kojima su potrebni i o tome obavestava Ministarstvo prosvete.

Učiteljska mesta upražnjena u toku školske godine penzionisanjem, smrću, suspendovanjem, ostavkom ili otpuštanjem dok se ne popune razmeštajem po raspisu popunjava banska komisija privremenim učiteljskim kandidatima. Učiteljima koji su na bolovanju ili na odsustvu postavlja zamenike prema potrebi i dok potreba traje banska uprava po propisima ovog Zakona. Sva ova postavljanja su privremena.

Čl. 29. Učiteljska mesta koja su privremeno popunjena a trajno upražnjena, imaju se staviti u naredni stečaj.

Čl. 30. Učitelji, koji ostave svoje privremeno mesto radi otušavanja kadrovskog roka, imaju prvenstveno pravo pred ostalim privremenim učiteljskim licima, ako se u roku od mesec dana posle otušavanja kadrovskog roka jave posle stečaja na dužnost za isto mesto.

Ako je za kadrovsku službu pozvani učitelj po zaključku lekarske komisije za vojničku službu privremeno ili trajno nesposoban, može se odmah vratiti u službu. Mesta stalnih učitelja koji su otišli u kadrovsku službu popunjava banska uprava privremenim učiteljima. Stalni učitelji zadržavaju svoje pravo na mesto službovanja.

Vreme koje provede učitelj u vojsci uračunava se u godine službe.

Svi učitelji koji idu u vojku imaju pravo na polovinu redovnih pripadnosti, ako imaju porodicu.

Čl. 31. U slučaju prekobrojnosti učitelja s obzirom na sistematizaciju mesta moraju biti stavljani na raspoloženje oni, koji su po službenim godinama najmlađi.

Čl. 32. U smislu ovog Zakona moraju se sistematizovati sva mesta koja mogu biti po § 70 Zakona o narodnim školama zauzeta nastavnici iz Zakona o narodnim školama u prosvetnoj upravi i na drugim mestima, te će se i pri razmeštajima na ova mesta postupiti po odredbama ovog Zakona.

Ovi nastavnici zadržavaju sva prava po Zakonu o narodnim školama.

Čl. 33. Svaki učitelj ima pravo na žalbu Državnom savetu ako je bio premešten protivno odredbama ovog zakona.

Prelazna naredenja

Čl. 34. Banske uprave moraju u roku od tri meseca posle objave ovog Zakona sprovesti sistematizaciju stalnih, privremenih i drugih potrebnih mesta službovanja za učitelje i za učiteljice napose. Ministarstvo prosvete će u roku od tri meseca odobriti predlog banske uprave ili izmeniti posle čega se smatraju sva mesta kao sistematizovana.

Čl. 35. Svi učitelji koji su bili na svojim sadašnjim mestima službovanja prevedeni po Zakonu o činovnicima iz 1923 godine rešenjem Ministarstva prosvete, smatraju se da imaju stalnost na dotičnom mestu. Tako isto imaju stalnost na svom dosadašnjem mestu oni, koji su bili na ovo mesto postavljeni posle ovog roka dekretom Ministarstva prosvete. Učitelji sa gornjim uslovima koji su dodeljeni prosvetnoj upravi ili na drugo mesto, stalni su na onom mestu koje su dobili rešenjem o prevođenju 1923 godine, odnosno koji su bili kasnije postavljeni dekretom Ministarstva prosvete. Njihova mesta smatraju se kao privremeno zauzeta. Ostali smatraju se kao privremeni na mestu službovanja i mogu se premeštiti po ovom Zakonu. Tako isto se mogu premeštiti od gore navedenih svi oni, koji nemaju po ovom Zakonu uslova za ova mesta koja sada zauzimaju, ili su zbog sistematizacije mesta postali u školama prekobrojni. Svim učiteljima moraju banske uprave izdati po propisima čl. 26 ovog Zakona nove dekrete u kojima će biti navedeno mesto objave postavljenja, rešenje ili kasniji dekret Ministarstva prosvete kojim su bili postavljeni na dotično mesto, odnosno da su po ovom članu Zakona privremeni i na sadašnjem mestu pokretni.

Čl. 36. Sva upražnjena stalna mesta i privremena mesta službovanja i ona koja su zauzeta od učitelja koji nemaju uslova po ovom Zakonu, moraju banske uprave u toku od 2 meseca posle sistematizacije raspisati i stečajem popuniti u smislu propisa ovog Zakona.

Svi učitelji koji nemaju odgovarajuće mesto po ovom Zakonu čl. 33/2 moraju podneti molbe za odgovarajuće mesto. Ako sami ne podnesu molbe, može ih prosvetna uprava sama predložiti za premeštaj i ovaj se premeštaj smatra kao premeštaj po vlastitoj molbi.

Čl. 37. Od dana stupanja ovog Zakona na snagu prestaju važiti za učitelje sve odredbe Zakona o narodnim školama i Zakona o činovnicima, koje su protivne odredbama ovog Zakona.

Projekat

disciplinskih propisa koje treba uneti u zakon o narodnim školama

Čl. 1. Za sve nastavnike po Zakonu o narodnim školama u kraljevini Jugoslaviji važe odredbe i disciplinski propisi, koji su određeni za ostale državne činovnike u glavi XI čl. 183 do 247 Zakona o činovnicima iz godine 1931 u koliko ih ne menja ovaj Zakon.

Na osnovu čl. 198 Zakona o činovnicima iz godine 1931 osnivaju se naročiti disciplinski sudovi i propisuju se dopune disciplinskih propisa za kazne i postupak za sve nastavnike iz Zakona o narodnim školama od 5 decembra 1929 godine.

Čl. 2. Disciplinske prestupe, koje učine nastavnici po Zakonu o narodnim školama izviđaju i presuđuju naročiti disciplinski sudovi; a za istupe važe članovi 183 do 187 Zakona o činovnicima iz 1931 godine.

Čl. 3. Disciplinske prestupe nastavnika po Zakonu o narodnim školama presuđuju:

- 1) Banovinski učiteljski disciplinski sudovi u sedištu banskih uprava;
- 2) upravni sudovi;
- 3) vrhovni disciplinski sud kod Ministarstva prosvete; i
- 4) državni savet.

Čl. 4. Banovinski učiteljski disciplinski sud nadležan je za disciplinske krivice učinjene zbog nevršenja dužnosti po Zakonu o narodnim školama i § 188 tač. 1, 4, 5, 6—12 Zakona o činovnicima.

Upravni sudovi presuđuju žalbe protiv presuda banovinskih učiteljskih discipl. sudova. Protiv presuda ovoga suda nema mesta žalbi.

Vrhovni disciplinski sud u Ministarstvu prosvete presuđuje krivice iz § 188 tač. 2, 3, 13, 14, 15 i 16 Zak. o činovnicima.

Protiv presuda vrhovnog disciplinskog suda u Ministarstvu prosvete dozvoljena je žalba Državnom savetu, čija je presuda izvršna.

Banovinski i vrhovni disciplinski sudovi rade po propisima ovog Zakona; Upravni sud i Državni savet rade po propisima koji

su za njih predviđeni Zakonom o činovnicima u koliko ih ne menja ovaj Zakon.

Čl. 5. Banovinske učiteljske sudove sačinjavaju:

a) pomoćnik bana kao predsednik suda a sam određuje svog zamenika, koji mora biti svršeni pravnik;

b) načelnik prosvetnog odeljenja banske uprave ili njegov zamenik šef odeljenja za osnovnu nastavu, kad ga on odredi;

c) jedan stručni drug.

Svi članovi sastavljaju po svojoj zvaničnoj dužnosti i svom položaju sud svoje banovine, a odsutne zamenjuje njihovi zamenici. U vršenju svoje disciplinske sudske dužnosti nezavisni su.

Čl. 6. Stručni drug dolazi u sud na ovaj način:

Sresko nastavničko veće izabere na svojim skupštinama predviđenim u § 146 i 147 Zakona o narodnim školama 20 stručnih drugova od kojih se uzima sudija za banovinski disciplinski sud. Stručni drugovi biraju se iz redova stalnih učitelja-ća iz mesta banske uprave ili najbliže okoline. Jednu polovinu čine učitelji a drugu učiteljice.

Banska uprava predložiće blagovremeno školskim nadzornicima listu stalnih učitelja, koji mogu biti izabrani u disciplinski sud. Izbori se vrše pismeno i to za učitelje zasebno i za učiteljice zasebno. Sreski školski nadzornik sastavi listu kandidata (10 učitelja 10 učiteljica) koji su dobili najviše glasova.

Listu kandidata i kandidatkinja sastavljaju po redu prema dobivenom broju glasova upisanim dostaviće do 31 jula banskoj upravi.

Kraljevska banska uprava prebroji glasove koje su dobili pojedini kandidati u pojedinim srezovima te sastavi listu od 10 učitelja i 10 učiteljica koji su dobili po vrsnom redu najviše glasova. Ovi su izabrani za stručne drugove.

Poslovno doba stručnih drugova — sudija traje od 1 januara do 31 decembra naredne školske godine. Banska uprava objavi listu izabranih stručnih drugova — sudija u svom zvaničnom organu. Kad predsednik saziva disciplinski sud, odredi i stručnog druga — sudiju po vrsnom redu. Kad je optužena učiteljica ulaze u sud sudije učiteljice, u mešovitim primerima i kad je optužen učitelj ući će učitelji kao stručni drugovi-sudije.

Čl. 7. Vrhovni disciplinski sud sačinjavaju:

a) predsednik Glavnog prosvetnog saveta kao predsednik suda ili njegov zamenik, jedan član Glavnog prosvetnog saveta koga ovaj za to izabere;

b) načelnik odeljenja za osnovnu nastavu i prosvetovanje;

c) jedan pravni referent u Ministarstvu prosvete;

č) jedan personalni referent u Ministarstvu prosvete;

d) dva stručna druga i to jedan učitelj i jedna učiteljica.

Svi članovi sastavljaju sud po svojoj zvaničnoj dužnosti i po svom položaju; odsutne zamenjuju njihovi zamenici u službi. U vršenju dužnosti u disciplinskom sudu nezavisni su.

Stručne drugove-sudije za vrhovni disciplinski sud izaberu stručni drugovi-sudije koji su izabrani u banovinske disciplinske sudove, iz učiteljskih redova sa teritorije uprave grada Beograda.

Ministarstvo prosvete dostavi blagovremeno svim banovinskim upravama liste učitelja i učiteljica koji bi mogli biti izabrani.

Šef odeljenja za osnovnu nastavu kod banske uprave pozove stručne drugove-sudije banovinskih disciplinskih sudova na sastanak da izaberu 10 učitelja i 10 učiteljica iz dostavljene liste. Izbori se vrše pismeno i moraju se završiti do 30 septembra. Lista izabranih kandidata dostavlja se Ministarstvu prosvete do 15 oktobra.

Ostali postupak isti je kao kod izbora stručnih drugova sudija banovinskih disciplinskih sudova u čl. 6.

Ministar prosvete objavi listu izabranih stručnih drugova sudija do 15 novembra u Službenim novinama.

Izbor sudija stručnih drugova za pretres vrši se po vrsnom redu i to tako, da se uzima za svaki slučaj po jedan učitelj i jedna učiteljica.

Čl. 8. Za disciplinskog tužioca, odnosno njegovog zamenika uzima se prema odredbi čl. 203 Zakona o činovnicima jedno lice od državnih službenika, pravnika kod dotične banske prosvetne vlasti, za banski disciplinski sud, odnosno kod Ministarstva prosvete za vrhovni disciplinski sud.

To isto važi i za delovođu, koji mora biti pravnik.

Ostalo niže administrativno osoblje uzima se po potrebi prvenstveno iz učiteljskih redova, odnosno iz odeljenja za osnovnu nastavu i narodno prosvetovanje.

Čl. 9. Ministar prosvete imenuje članove učiteljskih disciplinskih sudova, kad mu svaki ban za svoju banovinu predloži listu stručnih drugova čl. 6. Sastav svih disciplinskih sudova Ministarstvo prosvete objavljuje preko »Služb. novina«, a potom svaki sudski predsednik objavljuje i na određenom mestu objave svoga suda. Ovo uvek vrši do 15 decembra svake kalendarske godine i tako objavljeni sud važi za narednu kalendarsku godinu.

Svaki predsednik imenuje za svoj sud delovođu i niže osoblje po čl. 8 ovoga Zakona.

Čl. 10. Okrivljeni ima pravo uzeti branioca prema odredbi čl. 204 Zakona o činovnicima.

Branioci mogu biti prvenstveno javni pravozastupnici a zatim pravnici ili koji stručni drug u sedištu dotičnog banovinskog disciplinskog suda.

Ako okrivljeni ne prijavi branioca ili dode na pretres bez njega sud će mu ga službeno odrediti odmah u početku pretresa i tako pozvani branilac dužan je odazvati se po zvaničnoj dužnosti.

Branilac je slobodan u odbrani i dužan je čuvati poverenu mu tajnu.

Sva saopštenja u disciplinskom postupku daju se neposredno okrivljenom ili licu koje je okrivljeni poverio za to.

Čl. 11. Izuzeća mogu biti protivu banovinskih sudija učiteljskog disciplinskog suda, po opštim zakonskim propisima ili krivičnom postupku i to najviše za dva člana. Na mesto izuzetih sudija dolaze njihovi službeni zamenici protivu kojih nema mesta izuzeća.

Ovo se izuzeće može vršiti na osnovu obrazložene pismene pretstavke upućene predsedniku dotičnog disciplinskog suda najmanje na tri dana pre pretresa, koji se ni u kome slučaju ne odlaze i predsednik čita odluku o izuzeću odmah u početku pretresa. Protivu te odluke nema mesta žalbi.

Čl. 12. Samo disciplinski sudovi mogu rešavati o suspenziji ili udaljenju optuženoga od dužnosti za vreme isledjenja, i to odmah u roku prva tri dana po prijemu optužbe i žalbe optuženoga. Nu: ni po tako privremenoj sudskoj odluci ne može se optuženome oduzeti cela plata ili sve novčane prinadležnosti, a i obustavljene vraćaju mu se odmah u slučaju oslobođenja ili puštanja ispod sudenja na osnovu konačne presude. O zadržatim prinadležnostima vodi računa blagajna na kojoj optuženi prima svoje prinadležnosti i upravlja se prema izvršnoj sudskoj presudi saobrazno Zakonu o državnom računovodstvu.

Kod udaljenja od dužnosti mora disciplinski sud voditi računa o odredbama § 235—237 Zakona o činovnicima.

Na ovo rešenje o udaljenju od dužnosti optuženi se može žaliti drugostepenom učiteljskom disciplinskom sudu u roku od 15 dana po prijemu ili saopštenju mu ožalbenog rešenja; ne bude li žalbe u roku od 15 dana rešenje je izvršno po sili Zakona ili na zahtev onog suda koji ga je doneo. Drugostepeni sud donosi svoju odluku po žalbi na to rešenje izuzetno i hitno u roku od 8 dana po prijemu žalbe i predmeta od dotičnog suda. Odluka drugostepenog suda je izvršna.

Čl. 13. Svaki oštećeni ima pravo tužiti učitelja-cu neposredno Ministarstvu prosvete ili starešini, odnosno nadzorniku, na čijoj je teritoriji optuženi. Primati se mogu jedino pismene tužbe koje su predate lično i potpisane od tužioca. Starešina mora u roku od tri dana uputiti tužbu nadležnom disciplinskom sudu.

Čl. 14. Za suđenje optuženome prvenstveno je nadležan onaj banovinski učiteljski disciplinski sud na čijoj se teritoriji desilo delo, za koje se optužuje. Ako je optuženi premešten nadležan je onaj disciplinski sud koji je već počeo sa postupkom.

Čl. 15. Disciplinski postupak protiv nastavnika iz Zakona o narodnim školama vrši se po propisima §§ 207 do 234 Zakona o činovnicima.

Disciplinske krivice izviđaju na nižem stepenu školski nadzornici.

Tumačenja za ovaj postupak u koliko nisu jasna izdaje Ministar prosvete.

Nadleštva moraju postupati u disciplinskim stvarima po propisima § 242 Zakona o činovnicima.

Čl. 16. Nastavnici po Zakonu o narodnim školama koji u službi ili van nje povrede svoju službenu dužnost ili ugled svoga reda kako predviđa Zakon o činovnicima naročito u čl. 69 do 79, 82 do 83 i 90 čine disciplinski istup i kažnjavaju se za neurednost, od svojih starešina. (Čl. 2 ove uredbе). Disciplinske istupne kazne su:

1. pismena opomena,
2. pismeni ukor,
3. novčana kazna.

Novčana kazna u pojedinim slučajevima ne sme biti veća od 10 od sto od prinadležnosti i to mesečne plate, položajnog dodatka i dodataka na skupoću.

Opomenom kazni upravitelj, ukorom sreski načelnik, gubitkom plate kazni ban (Zakon o narodnim školama § 83/1). Kazne se upotrebljavaju postepeno a odmeravaju se prema veličini krivice. Ni jedna kazna se ne može izreći, dok se krivica potpuno ne isledi i dok se nastavnik pismeno ne sasluša.

Čl. 17. Protiv kazni iz čl. 16 kažnjeni se može u roku od 15 dana žaliti (čl. 4). U tom slučaju važe propisi § 241 Zakona o činovnicima.

Čl. 18. Disciplinske kazne izriču protiv optuženog jedino nadležni disciplinski sudovi, predviđeni ovim Zakonom na osnovu disciplinskog postupka. Disciplinski učiteljski sudovi za učinjene disciplinske prestupe po čl. 189 Zakona o činovnicima izriču ove kazne:

1. umanjeње prinadležnosti;
2. gubitak vremena za unapređenje;
3. premeštaj sa umanjeњem povratkom putnih i selidbenih troškova ili bez njih;
4. penzionisanje bez umanjeњa ili sa umanjeњem penzijskih prinadležnosti;
5. otpust iz službe bez gubitka stečenih prava u slučaju povratka u službu; otpust iz službe s gubitkom nekih ili svih stečenih prava (Zakon o narodnim školama § 88).

Kazne pod tačkama 1, 2 i 3 ovog člana mogu se izreći i po dve paralelno za isti disciplinski istup.

Kazne se određuju prema veličini krivice prema okolnostima koje olakšavaju ili otežavaju krivicu i prema tome da li se nastavnik kazni prvi put ili se kazna ponavlja.

Ni jedna se kazna ne može izreći dok se krivica potpuno ne isledi i dok se nastavnik pismeno ne sasluša i ne izvrši disciplinski postupak po ovom Zakonu.

Ni jedan nastavnik se ne može premeštiti po kazni bez disciplinskog postupka po ovom Zakonu.

Nastavnik koji je otpušten iz službe može se opet vratiti u službu po predlogu Glavnog prosvetnog saveta s obzirom na njegovo vladanje i zanimanje posle otpusta i s pogledom na opšte zakonske propise.

Sve novčane kazne iz čl. 15 i 17 sakupljaju se u disciplinski fond koji se upotrebljava za pokrivenje disciplinskih troškova ako mora snositi troškove država. Ministar prosvete propisuje naročitu uredbu za upravljanje ovim fondom.

U primerima kazne umanjeњanja prinadležnosti mora se raditi po propisima §§ 190 i 192 Zakona o činovnicima.

Čl. 19. Ko je prvi put kažnjen opomenom, ukorom ili umanjeњanjem plate najviše do tri meseca, pa posle te kazne ne bude okrivljen ni disciplinski kažnjen za tri godine, — oprašta se prva krivica i kazna tako, da se od tada ni u koliko ne uzima u obzir i nema dejstvo na njegovo unapređenje, dobivanje mesta stečajem i u opšte na njegovo dalje službovanje i smatra se kao da nije kažnjen.

U ostalom važe zbog zastarelosti disciplinskih kazni odredbe §§ 187 i 227 Zakona o činovnicima.

Čl. 20. Žalbe na presude disciplinskih sudova dozvoljavaju se protiv svake presude i važe u tom pogledu propisi § 241 Zakona o činovnicima. Banovinski učiteljski sud odnosno vrhovni disciplinski sud dužan je žalbu sa ožalbenom presudom i svima odnosnim aktima dostaviti prizivnom sudu u roku od 8 dana po prijemu žalbe.

Čl. 21. Nastavnici po Zakonu o narodnim školama mogu suditi pored učiteljskih disciplinskih sudova i redovni zemaljski sudovi a u tim slučajevima postupiće se po disciplinskim propisima §§ 209 i 210 Zakona o činovnicima u vezi sa §§ 104 i 112 Zakona o činovnicima. Nastavnik koji bude osuđen na kaznu veću od 6 meseci, pa ne gubi službu, gubi platu za vreme zatvora.

Čl. 22. Kad je privatno lice tužilac, onda on snosi sve sudske troškove sporom izazvate, ako bi tuženi bio oslobođen ili pušten ispod sudenja, u protivnom sve troškove snosi osuđeni.

Odmeru troškova izriče u svakom slučaju disciplinski sud u toku od tri dana posle razprave u kojem roku moraju biti podnešena sva potraživanja koja su u vezi sa raspravom.

Čl. 23. Svaki spor kod disciplinskih sudova mora se okončati za 4 meseca t. j. od dana prijema tužbe kod banovinskog učiteljskog disciplinskog suda u roku od dva meseca, a zatim najviše još za toliko kod drugostepenog suda.

Čl. 24. Disciplinski sudovi drže svoje sednice prema veličini poslova i u vreme koje predsednik odredi.

Čl. 25. Sudenje kod disciplinskih sudova je javno.

Optuženi ili sporne stranke pozivaju se po zakonskim odredbama građanskog i krivičnog postupka, ali na pretresu ne moraju prisustvovati. Izvinjenja izostanka im se ne primaju i snose posledice neprisutnošću svojom i svoga branioca.

Čl. 26. Presude se donose većinom glasova i izrađuju u vidu redovnih sudskih presuda.

Čl. 27. Penzioneri odgovaraju disciplinski po propisima §§ 243 do 246 Zakona o činovnicima.

Čl. 28. U disciplinskom postupku ne plaćuju se takse.

Čl. 29. U roku od jednog meseca kad je stupio ovaj Zakon na snagu moraju biti sastavljeni banovinski učiteljski disciplinski sudovi u smislu ovog Zakona, a u od dva meseca Vrhovni disciplinski sud kod Ministarstva prosvete.

U koliko ne bi bila u to vreme sazvana redovna sreska učiteljska veća sazvaće se vanredna.

Čl. 30. Ovoj Zakon stupa na snagu posle obnarodovanja u Službenim novinama. Od toga dana ima se raditi u slučaju disciplinskih krivica učinjenih od strane nastavnika po Zakonu o narodnim školama jedino po ovim odredbama.

Od toga dana prestaju važiti za nastavnike po Zakonu o narodnim školama sve disciplinske zakonske odredbe Zakona o narodnim školama od 5 decembra 1929 g. u §§ 88—92 i svi propisi Zakona o činovnicima koji su protivni gore navedenim odredbama.

Pozivaju se uprave sreskih društava da zamole g. g. narodne poslanike svojih srezova i g. g. senatore svojih krajeva, da se zauzmu da se ozakone svi predlozi koji su im dostavljeni u posebno oštampanoj Spomenici. »Nar. Prosveta« br. 71, od 11. VI. 1933.